Historie a vojenství č. 1/2026 je monotematické. Věnuje se válečnému námořnictvu

13.3.2026 - | Vojenský historický ústav Praha

První letošní číslo vědeckého časopisu Vojenského historického ústavu Praha Historie a vojenství je speciální – jeho tématem jsou dějiny válečných námořnictev, resp. loďstev z různých úhlů pohledu. K hlavním textům patří biografická studie Jiřího Rajlicha o zásadním podílu bilingvního „bémáka“ Václava Vosečka na vzniku rakousko-uherského námořního letectva. Články přispěli i historikové z Národního technického muzea. Celou řadu zajímavých příspěvků obsahuje rubrika Příběhy sbírkových předmětů. Oblíbená rubrika Vojenská historie ve fotografiích připomene příběh meziválečné československé hlídkové lodi President Masayk. Časopis Historie a vojenství č. 1/2026 je v distribuci od 11. března.

S nápadem vytvořit monotematické číslo o válečném námořnictvu přišel historik VHÚ Praha **Jiří Rajlich.** A jelikož se sám dlouhodobě zabývá letectvem, do tohoto speciálu přispěl rozsáhlým článkem o spoluzakladateli rakousko-uherského námořního letectva Václavu Vosečkovi (1882–1969), který pocházel z rodiny bývalého vojáka z povolání a loajálního c. k. úředníka. „ Legie Morava ,“ píše Rajlich v úvodu studie, která je první rozsáhlejší prací o této osobnosti. Jak je u tohoto autora zvykem, fundovaný text je vybaven bohatým obrazovým doprovodem.

V prvním čísle roku 2026 najdete rovněž text s názvem historičky **Karolíny Kalecké,** která loni na jaře vydala knihu o rakousko-uherském válečném námořnictvu v letech 1897 až 1914. V aktuální studii se autorka zaměřuje především na vztah mezi Námořní sekcí Ministerstva války a zbrojním průmyslem, respektive průmyslovými dodavateli. „ ,“ píše Kalecká v závěru studie.

V textu Prince of Wales se historik Národního technického muzea **Jaromír Patočka** zabývá potopením titulního válečného plavidla japonským letectvem 10. prosince 1941. Hned v úvodu píše: „ .“ Teprve první roky druhé světové války ukázaly, jak ničivé letectvo dokáže být – ať už šlo o napadení italské základny v Tarentu či potopení německé bitevní lodi . Prince of Wales Repulse Podstatná část Patočkovy studie zahrnuje popis konstrukce lodi, jejího pancéřování, výzbroje a systému ochrany pod čárou ponoru. Autor srovnává dřívější britské vyšetřování s novějšími zjištěními podmořské archeologie, zejména průzkumu vraku z let 2007–2009. „ ,“ doplnil šéfredaktor **David Pazdera.**

Rubrika představuje několik rarit z bohaté sbírky VHÚ Praha. Kurátor Vojtěch Šimák se věnuje japonské námořní vlajce, kterou během své cesty do vlasti z Dálného východu dostali českoslovenští legionáři poté, co americká vojenská dopravní loď , na níž se plavili, v srpnu 1919 uvízla u japonských břehů. „ popisuje v textu doplněném o bohatou fotodokumentaci **Vojtěch Šimák**.

Kurátor **Petr Bjaček** je autorem článku Kaiserin Elisabeth o málo známých památkách na službu českých námořníků na Dálném východě. Dvě prezentované dečky jsou z předválečných let, poslední pochází z roku 1916. „ Kaiserin Elisabeth ,“ připomíná Petr Bjaček.

Třetím v rubrice je textkurátora **Zdeňka Polčáka** . František Lněnička byl námořník rakousko-uherského válečného námořnictva, voják-dobrovolník československé armády i bojovník z květnových pražských barikád roku 1945. Polčák vypráví jeho příběh prostřednictvím artefaktů, jež se nyní

nacházejí ve sbírce VHÚ Praha. Jde například o letní námořnickou blůzu a čepicové stužky z plavidel, na nichž Lněnička působil, či o vlajku ukořistěnou v tuhých bojích s maďarskou armádou – významnou upomínku na účast v bojových akcích na Slovensku. Ve sbírkových fondech VHÚ Praha je rovněž model rakousko-uherského křižníku , který František Lněnička vytvořil v roce 1938 pro Československou obec bývalých námořníků a účastníků národního odboje na Jadranu a jenž měl sloužit jako připomínka vzpoury námořníků v boce Kotorské.

Námořní linky se drží i ostatní texty tohoto čísla – ať už jde o fotopříběh meziválečné hlídkové lodi glosu historika VHÚ Praha **Tomáše Jakla** k popisu námořní bitvy na Bajkale v roce 1918 nebo třeba článek **Miloše Hořejše** z Národního technického muzea v Praze s názvem . V něm autor představuje dílčí výstup svého bádání v podobě komentovaných ukázek z Thun-Hohensteinových dopisů sepsaných do začátku první světové války v létě 1914. Také tento článek doplňuje bohatá obrazová dokumentace.

https://www.vhu.cz/historie-a-vojenstvi-c-1-2026-je-monotematicke-venuje-se-valecnemu-namornictvu